

Ανακούφιση στην παράδοση

«Σσώγαμπρος» του Φάνου Ναθαναήλ από το Σατιρικό Θέατρο

«Σσώγαμπρος» είναι το τελευταίο έργο του Φάνου Ναθαναήλ, αλλά η πραγματικότητα που απεικονίζεται σ' αυτό απέχει από τη σημερινή πάνω από έναν αιώνα. Με αφορμή τις παραγωγές, όπως «Η Νόσος», «Forget me not», «DNA», «No smokin, please» έτυχε να μιλήσουμε αρκετές φορές φέτος για τις περιπέτειες ωρίμανσης που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κυπριακή θεατρική γραφή και για την έντονη πια ανάγκη να γεννηθεί τέτοια θεατρική έκφραση των προβλημάτων και των αναζητήσεων των σημερινών Κυπρίων, που να συμβάλει στη διαδικασία της ομαδικής μας αυτογνωσίας.

Το έργο του Φάνου Ναθαναήλ και η παραγωγή του Σατιρικού Θεάτρου αποδεικνύουν για άλλη μια φορά, ότι το παρελθόν του τόπου είναι πολύ πιο ασφαλές έδαφος απ' ό,τι το παρόν του. Οι δημιουργοί της παράστασης με ανακούφιση και ασφάλεια χώνονται στην αγκαλιά της παράδοσης. Εκεί το περιβάλλον είναι γνώριμο και οι χαρακτήρες αναγνωρίσιμοι, εκεί τα αστεία είναι δοκιμασμένα και οι αντιδράσεις του κοινού αναμενόμενες. Εκεί τα θέματα είναι δουλεμένα, επειδή είναι παρμένα από τον διαχρονικό και επαναλαμβανόμενο κύκλο απλών ανθρώπινων καθημερινών και οικογενειακών υποθέσεων, αλλά και επειδή όμοια θέματα έχουν αποτελέσει βάση για πολλές ηθογραφίες στη θεατρική σκηνή, στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση. Και η επανάληψη αυτή δεν έχει κουράσει τον κόσμο, που όσα και να άλλαξαν γύρω του και μέσα του, όσα και να του 'καναν και όσα και να έκανε ο ίδιος στον εαυτό του και στους άλλους, δεν έχει εγκαταλείψει τη βαθιά ριζωμένη στην ψυχή του αντίληψη πως «σαν την Κύπρο εν έσει»...

Για να πούμε τα πράγματα ξεκάθαρα, το έργο του Φάνου Ναθαναήλ δεν αποτελεί επιστροφή στο παρελθόν, αλλά ανάκληση του θεατρικού παρελθόντος, αναβίωση του είδους της θεατρικής ηθογραφίας. Και η παράδοση για την οποία μιλάμε, δεν είναι εκείνη η ισχυρή ροή της λαϊκής ζωής και δημιουργίας, αλλά η τεχνητή παράδοση των μουσικοχορευτικών κωμωδιών. Η άγρια φτώχεια, η άγνοια, η δικτατορία των στερεοτύπων και των ταμπού του αληθινού παρελθόντος ημερώνουν και μαλακώνουν στην τεχνητή παράδοση, και οι άνθρωποι δεν σκοτώνουν ο ένας τον άλλον σε άγριους καβγάδες για ασήμαντες αφορμές, οι γυναίκες δεν πεθαίνουν στη γέννα, οι τοκογλύφοι δεν τρώνε τα χωράφια του κόσμου, αντιθέτως, όλοι μαζί χορεύουν και τρα-

Η παραγωγή του Σατιρικού αποδεικνύει για άλλη μια φορά, ότι το παρελθόν του τόπου είναι πολύ πιο ασφαλές έδαφος απ' ό,τι το παρόν του.

Σκηνοθεσία: Στέλιος Καυκαρίδης

Σκηνικά: Μίκης Λοϊζου

Κοστούμια: Κώστας

Καυκαρίδης

Μουσική: Σάββας Σάββα

Χορογραφίες: Άριστος

Παπαχριστοφή

Σχεδιασμός: Βικέντιος Χριστιανίδης

Παίζουν: Βασίλης Μιχαήλ, Μαριάννα Καυκαρίδου, Ξένια Μιχαήλ,

Ανδρέας Νικολαΐδης, Πόπη Αβραάμ, Φώτης Αποστολίδης, Ανδρέας Μακρής, Στέλλα Φιλιππίδου, Έφη Χαλαράμπος, Ανδρέας Ρόζος.

γουδούν και όλα τελειώνουν καλά.

Τέλος πάντων, αυτή την επιλογή έκανε το Σατιρικό φέτος το καλοκαίρι και το ευχαριστήθηκε και η δημιουργική ομάδα και το κοινό της προηγούμενης. Είμαι σίγουρη ότι θα το ευχαριστηθεί και το κοινό των καλοκαιρινών του περιοδειών. Η παράσταση έχει δύο γερά στηρίγματα. Το πρώτο είναι η γλώσσα του κειμένου του Φάνου Ναθαναήλ, είναι ζουμερή, ουσιαστική, ποτισμένη από το αιώνιο εσωτερικό χιούμορ κυπριακή διά-

λεκτος, που γεμίζει τα στόματα των ηθοποιών και καϊδεύει τα αυτιά των θεατών. Τα σεξουαλικά προβλήματα του «σσώγαμπρου» δίνουν αφορμή για σωρεία αριστοφανικών στη φύση τους πειραγμάτων.

Το δεύτερο στήριγμα της παράστασης είναι το κhow της δημιουργικής ομάδας. Ο σκηνοθέτης Στέλιος Καυκαρίδης και οι εικαστικοί της παράστασης, ο Μίκης Λοϊζου στα σκηνικά και ο Κώστας Καυκαρίδης στα κοστούμια, έχουν πεί-

ρα και γνώση στο συγκεκριμένο είδος. Οι ηθοποιοί, και οι έμπειροι όπως η Πόπη Αβραάμ, η Μαριάννα Καυκαρίδου, ο Βασίλης Μιχαήλ, και οι λιγότερο έμπειροι και οι άπειροι, ξέρουν να αποδίδουν στο συγκεκριμένο είδος, είτε αντλώντας από τις δουλειές που έχουν κάνει παλιότερα, είτε αναπαράγοντας (γόνιμα και όχι μηχανιστικά) τους δοκιμασμένους υποκριτικούς τρόπους των θεατρικών και τηλεοπτικών τους προκατόχων. Είναι ενδιαφέρον, πόσο φυσικοί μπορεί να είναι οι ηθοποιοί στο τεχνητό περιβάλλον του συγκεκριμένου είδους.

Τα στερεότυπα του κειμένου τελικά αποκτούν τη μορφή των στέρεων ανθρώπινων φιγούρων, και αυτό δεν είναι λογοπαίγνιο. Οι μουσικοχορευτικές στιγμές από τον συνθέτη Σάββα Σάββα και τον χορογράφο Άριστο Παπαχριστοφή δεν δυσκολεύουν τους ηθοποιούς και οργανικά εντάσσονται στο δρώμενο σύμφωνα με τους κανόνες του είδους.

Όσο οδυνηρές είναι οι προσπάθειες της ρεαλιστικής θεατρικής αντιμετώπισης του παρόντος, τόσο ανώδυνη αποδείχτηκε η επιστροφή στο 1900, πάντα μέσα από το είδος της θεατρικής ηθογραφίας.